

Robert Barański

Rozdział I. Powołanie i rejestracja organizacji pozarządowych

1. Fundacja czy stowarzyszenie

1.1. Forma prawna organizacji

W zależności od konkretnych potrzeb i celu, w jakim ma zostać powołana organizacja pozarządowa, może ona przybrać formę prawną fundacji lub stowarzyszenia. Formy te różnią się od siebie specyfiką organizacyjną, metodami zarządzania i działania, a nawet postrzeganiem społecznym w kontekście reprezentowania interesów określonego środowiska (fundacje mogą realizować idee pojedynczych osób, stowarzyszenia występują w imieniu wszystkich swoich członków).

W związku z powyższym, zanim powołamy do życia stowarzyszenie lub fundację, należy najpierw zastanowić się, jaki rodzaj organizacji najlepiej nadaje się do realizacji wyznaczonych celów, których osiągnięciu ma służyć jej aktywność.

1.2. Fundacja

Fundacja może być ustanowiona dla realizacji zgodnych z podstawowymi interesami Rzeczypospolitej Polskiej celów społecznie lub gospodarczo użytecznych, w szczególności takich, jak: ochrona zdrowia, rozwój gospodarki i nauki, oświata i wychowanie, kultura i sztuka, opieka i pomoc społeczna, ochrona środowiska oraz opieka nad zabytkami (art. 1 FundU).

Fundację powołuje do życia fundator (założyciel) aktem notarialnym. W zależności od potrzeby założycielem może być jedna lub wiele osób prawnych lub fizycznych.

Fundacja nie zrzesza członków tak jak stowarzyszenie. W jej skład obowiązkowo wchodzi jedynie osoby tworzące ustawowo wymagany zarząd. Fundacja może (choć nie musi) powoływać rady programowe i doradcze złożone z osób, których obecność ma uzasadnienie merytoryczne dla prowadzonych działań (np. Rada Wspierająca „Program Pomocy Szkole”).

Ważne

Wszystkie działania fundacji powinny być adresowane do osób spoza organizacji.

Podstawą działania fundacji jest jej majątek, w który fundację wyposaża fundator (tzw. fundusz założycielski).

Przewagą fundacji nad stowarzyszeniem jest z pewnością jej system zarządzania. Fundacja ustawowo zobowiązana jest jedynie do posiadania zarządu, który w praktyce powinien składać się minimum z 3 osób (przewaga głosów w podejmowaniu uchwał). Taki system zarządzania upraszcza decyzyjność i zwiększa szybkość (a w wielu wypadkach również skuteczność) działania organizacji.

1.3. Stowarzyszenie

Stowarzyszenie jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem o celach niezarobkowych (art. 2 pkt 1 PrStow).

W ZmPrStowU15 wprowadzono zmianę, w wyniku której powołanie stowarzyszenia wymaga zgodnego oświadczenia woli minimum 7 założycieli – osób fizycznych (do 20.5.2015 r. było to minimum 15 osób) obywatelstwa polskiego mających pełną zdolność do pełnienia czynności prawnych. Osoby prawne mogą jedynie pełnić funkcję członków wspierających bez prawa głosu na posiedzeniach organów stowarzyszenia.

Na etapie tworzenia stowarzyszenia nie jest wymagany kapitał założycielski.

Działania stowarzyszenia mogą być adresowane zarówno do członków organizacji, jak i osób spoza organizacji.

Organami ustawowymi stowarzyszenia są:

- 1) walne zgromadzenie członków,
- 2) komisja rewizyjna,
- 3) zarząd.

Dodatkowym źródłem finansowania bieżącej działalności stowarzyszeń (w stosunku do fundacji) jest możliwość pozyskiwania składek członkowskich.

Ważne

Stowarzyszenie jest trwałe, co oznacza, że jedni członkowie mogą odchodzić z jego szeregów, a inni przystępować do niego przez cały okres jego istnienia. Rotacja członków nie powoduje zmian rejestracyjnych, pod warunkiem że w stowarzyszeniu będzie minimum 7 osób.

Stowarzyszenie mogą tworzyć przede wszystkim obywatele polscy mający pełną zdolność do czynności prawnych (małoletni mogą należeć do stowarzyszeń pod pewnymi warunkami).

Zakazane jest tworzenie stowarzyszeń przyjmujących zasadę bezwzględnego posłuszeństwa ich członków wobec władz stowarzyszenia.

Atutem stowarzyszeń jest możliwość reprezentowania wspólnych interesów dużej grupy osób i publicznego występowania w ich imieniu (zdarza się, że stowarzyszenia zrzeszają nawet kilkadziesiąt tysięcy członków). Artykuł 1 pkt. 2 PrStow stanowi, że w zakresie swoich celów statutowych stowarzyszenia mogą reprezentować interesy zbiorowe swoich członków wobec organów władzy publicznej. Ma to często decydujące znaczenie w procesie pozyskiwania dofinansowania (potencjalny sponsor ma pewność, że przekazane na cel społeczny środki finansowe lub pomoc rzeczowa rzeczywiście dotrą do bezpośrednich odbiorców) lub w działalności lobbingowej, której celem jest np. zmiana niekorzystnych uwarunkowań prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych.

Ostatnia nowelizacja ustawy – Prawo o stowarzyszeniach zakłada, że stowarzyszenie opiera działalność na pracy społecznej swoich członków. Do prowadzenia swych spraw stowarzyszenie może zatrudniać pracowników, w tym swoich członków (art. 2 pkt 3 PrStow). Podobnie od 20.5.2015 r. istnieje możliwość otrzymywania przez członków zarządu wynagrodzenia za czynności wykonywane w związku z pełnioną funkcją (art. 10 pkt 5a PrStow). Podpisując umowy między stowarzyszeniem a członkami zarządu, stowarzyszenie powinien reprezentować członek organu kontroli wewnętrznej (rady nadzorczej), wskazany w uchwale tego organu lub pełnomocnik powołany uchwałą walnego zebrania członków (zebrania delegatów) (art. 11 pkt 4 PrStow).

2. Zakładanie organizacji pozarządowych

2.1. Zakładanie organizacji pozarządowych – uwagi ogólne

Fundacje i stowarzyszenia uzyskują w Polsce osobowość prawną dopiero po rejestracji w KRS. Wcześniej jednak niezbędne jest powołanie organizacji przez jej założycieli (aktem notarialnym fundatora w wypadku fundacji lub uchwałą członków w wypadku stowarzyszenia) oraz ustalenie (opracowanie i przyjęcie) statutu, który jest podstawowym wewnętrznym aktem prawnym regulującym zasady działania organizacji.

2.2. Nazwa organizacji

Nazwa organizacji powinna zostać dobrze przemyślana jeszcze przed powołaniem i rejestracją stowarzyszenia lub fundacji, jako że będzie ona stanowiła wizytówkę wszelkich podejmowanych pod jej szyldem działań podczas prowadzenia działalności statutowej. Nazwa znajdzie się m.in. na materiałach reklamowych, stronie internetowej, wizytówkach członków zarządu i pracowników organizacji.

W nazwie niekoniecznie musimy używać słowa „fundacja” lub „stowarzyszenie”, chyba że chcemy w ten sposób zaprezentować specyfikę naszej organizacji (np. „Fundacja imienia Michała K.” lub „Stowarzyszenie miłośników małych zwierząt”).

Powinniśmy również pamiętać, że słowa „stowarzyszenie” lub „fundacja” kojarzą się w odbiorze społecznym z działalnością charytatywną, co jest istotne, w przypadku kiedy nazwa nie wskazuje bezpośrednio na charakter naszej organizacji i może zostać odebrana jako działalność komercyjna (np. „Technologie informatyczne” lub „Fundacja Technologie Informatyczne” albo „Mała przedsiębiorczość” lub „Stowarzyszenie małej przedsiębiorczości”).

Nazwa nowego stowarzyszenia lub fundacji powinna być w miarę możliwości oryginalna i odróżniać naszą organizację od innych organizacji o podobnym zakresie działalności statutowej. W innym wypadku możemy zostać skojarzeni z inną fundacją lub stowarzyszeniem o takiej samej nazwie, która np. nie sprawdziła się w realizacji projektów i nie ma dobrej reputacji.

W statucie powinna się znaleźć pełna nazwa organizacji, która będzie zgodna z aktem notarialnym oraz dokumentacją rejestracyjną w KRS. Wszelkie rozbieżności w nazwie zawartej w akcie notarialnym i statucie mogą doprowadzić do sytuacji, kiedy organizacja nie zostanie zarejestrowana w KRS.

Nazwa naszej organizacji powinna być w miarę możliwości krótka (złożona z trzech, maksymalnie czterech słów). Zbyt długie, wieloczłonowe nazwy są trudne do zapamiętania i wymówienia, zajmują również dużo miejsca w materiałach promocyjnych, co w praktyce działania nie przyniesie nam oczekiwanych korzyści. Jeżeli jednak zdecydujemy się na dłuższą nazwę fundacji lub stowarzyszenia, warto zaznaczyć w statucie, że organizacja posiada prawo do używania nazwy skróconej (np. „Stowarzyszenie Osób Przebywających na Świeżym Powietrzu” może używać nazwy skróconej „SOPnŚP”).

Statutowy zapis obowiązuje nas także, jeżeli planujemy tłumaczenie nazwy naszej organizacji na inne języki. Możemy wtedy wykorzystać poniższą formę zapisu statutowego:

„Fundacja może do celów współpracy z zagranicą posługiwać się tłumaczeniem nazwy w językach obcych”.

2.3. Statut organizacji

Statut organizacji pozarządowej jest najważniejszym dokumentem prawnym regulującym wszystkie aspekty aktywności danego NGO. Dobrze skonstruowany statut powinien zapewnić organizacji możliwość sprawnego i wydajnego prowadzenia działalności bieżącej oraz realizacji projektów zewnętrznych. Wyznacza on również granice, poza którymi możliwość działania organizacji się kończy (nie można np. startować w konkursach dotacyjnych, z których obszar nie obejmuje celów działania organizacji zawartych w statucie).

Organizacja pozarządowa musi opracować swój statut jeszcze przed sporządzeniem aktu notarialnego (fundacja) oraz przed złożeniem wniosku o rejestrację organizacji w KRS,

ponieważ statut jest jednym z najważniejszych dokumentów (załączników do wniosku o dofinansowanie).

2.3.1. Statut stowarzyszenia

Zgodnie z art. 10 PrStow **statut stowarzyszenia** określa w szczególności:

- 1) nazwę stowarzyszenia, odróżniającą je od innych stowarzyszeń, organizacji i instytucji,
- 2) teren działania i siedzibę stowarzyszenia,
- 3) cele i sposoby ich realizacji,
- 4) sposób nabywania i utraty członkostwa, przyczyny utraty członkostwa oraz prawa i obowiązki członków,
- 5) władze stowarzyszenia, tryb dokonywania ich wyboru, uzupełniania składu oraz ich kompetencje,
- 6) możliwość otrzymywania przez członków zarządu wynagrodzenia za czynności wykonywane w związku z pełnioną funkcją,
- 7) sposób reprezentowania stowarzyszenia, w szczególności sposób zaciągania zobowiązań majątkowych, a także warunki ważności uchwał władz stowarzyszenia,
- 8) sposób uzyskiwania środków finansowych oraz ustanawiania składek członkowskich,
- 9) zasady dokonywania zmian statutu,
- 10) sposób rozwiązania się stowarzyszenia.

Ogólnokrajowe stowarzyszenia zrzeszające osoby wykonujące określony zawód lub zawody pokrewne, podejmujące zadania w zakresie rozpowszechniania wiedzy specjalistycznej i podnoszenia poziomu zawodowego w ramach wewnętrznego systemu potwierdzania kwalifikacji i umiejętności, określają w statucie te zadania oraz zakres i sposób ich realizacji.

W wypadku posiadania terenowych jednostek organizacyjnych statut stowarzyszenia określa:

- 1) zasady tworzenia oraz rozwiązania terenowej jednostki organizacyjnej,
- 2) strukturę organizacyjną takiej jednostki,
- 3) organy terenowej jednostki organizacyjnej (w tym zarząd) oraz tryb dokonywania ich wyboru lub powoływania,
- 4) możliwość otrzymywania przez członków zarządu terenowej jednostki organizacyjnej wynagrodzenia za czynności wykonywane w związku z pełnioną funkcją, w przypadku gdy w statucie stowarzyszenia przewidziano taką możliwość.

Terenowa jednostka organizacyjna może (ale nie musi) uzyskać osobowość prawną. W takim przypadku statut stowarzyszenia określa:

- 1) warunki, które muszą zostać spełnione, aby mogła ona uzyskać osobowość prawną,
- 2) zasady gospodarowania majątkiem,
- 3) sposób reprezentowania, w szczególności zaciągania zobowiązań majątkowych oraz zawierania umów z członkami jej zarządu,
- 4) szczegółowe zasady likwidacji.

2.3.2. Statut fundacji

Statut fundacji, w myśl postanowień art. 5 ust. 1 FundU, powinien zawierać:

- 1) nazwę fundacji,
- 2) jej siedzibę,
- 3) majątek (kapitał założycielski),
- 4) cele, które zamierza realizować,
- 5) zasady, formy i zakres działalności,
- 6) skład i organizację zarządu (w tym sposób powoływania oraz obowiązki i uprawnienia tego organu i jego członków),
- 7) informacje dotyczące ewentualnych innych organów fundacji (np. rada programowa),
- 8) postanowienia dotyczące prowadzenia przez fundację działalności gospodarczej,
- 9) inne informacje (dotyczące dopuszczalności i warunków jej połączenia z inną fundacją, zmiany celu lub statutu).

2.3.3. Opracowanie statutu

Przygotowanie statutu stowarzyszenia lub fundacji można od samego początku zlecić specjalistom zewnętrznym (np. kancelarii prawnej). Niesie to jednak za sobą niebezpieczeństwo akceptacji zasad, z którymi członkowie stowarzyszenia czy też osoby zarządzające fundacją nie będą się identyfikować lub nie zrozumieją ich do końca. Znacznie lepszym wyjściem jest samodzielne opracowanie projektu statutu i dopiero potem ewentualne skonsultowanie jego zapisów ze specjalistą, który oceni spójność i poprawność prawną dokumentu.

Korzystając w trakcie opracowania statutu z dostępnych wzorów (np. statutów innych, zarejestrowanych już organizacji lub wzorów statutów znajdujących się w internecie), należy pamiętać, że w wielu wypadkach stosowane rozwiązania organizacyjne znacznie różnią się od siebie i będą miały praktyczny wpływ na działania podejmowane w przyszłości (np. obowiązek zbierania się członków rady raz w roku albo raz w miesiącu, sposób reprezentacji jednoosobowy lub wszyscy członkowie zarządu łącznie). Rozwiązania statutowe powinny zostać dostosowane do konkretnych realiów danego stowarzyszenia lub fundacji (np. rada złożona z członków mieszkających w dużym oddaleniu od siedziby stowarzyszenia nie powinna zostać zobowiązana statutowo do dużej aktywności i częstotliwości działań, ponieważ w praktyce doprowadzi to do opóźnienia realizacji planowanych projektów i programów).

Statut staje się prawomocny od momentu zatwierdzenia go przez sąd rejestrowy, a nie w momencie podjęcia uchwały o przyjęciu (bądź zmianie) statutu przez członków stowarzyszenia lub władze fundacji.

Wszelkie zmiany w statucie dokonane po rozpoczęciu działalności trzeba zgłosić do KRS w ciągu 7 dni od daty dokonania zmian (nawet jeżeli zmiana dotyczy jedynie numeracji poszczególnych paragrafów).

Zasady funkcjonowania organów stowarzyszenia i fundacji powinny zostać określone w statucie. Należy przy tym pamiętać o regule, zgodnie z którą rozwiązania statutowe

muszą zapewnić sprawne funkcjonowanie i zarządzanie organizacją w praktyce. Statut opisuje dokładnie zarówno liczebność i sposób powoływania oraz odwoływania członków poszczególnych organów, jak i ich kompetencje. Kompetencje przyporządkowane do poszczególnych organów organizacji muszą zapewnić funkcjonowanie wszystkich niezbędnych czynności, które wymagane są do prowadzenia organizacji. Przeoczenie obowiązków lub działań i nieprzyporządkowanie ich do kompetencji żadnego z organów mogą doprowadzić do odrzucenia statutu przez sąd rejestrowy lub komplikacji na etapie prowadzenia działalności statutowej (jeżeli np. zakładamy funkcjonowanie stałych lub czasowych placówek terenowych naszej organizacji w kraju lub za granicą, powinniśmy określić w statucie, w czyjej gestii jest ich tworzenie, znoszenie i zarządzanie nimi).

Ważne

Zarząd jest władzą wykonawczą organizacji. Ze swojej działalności organ ten powinien odpowiadać przed członkami organizacji i komisją rewizyjną (stowarzyszenie) lub fundatorami albo radą nadzorczą (fundacje). Każdy dobrze skonstruowany statut powinien przewidywać szczegółowy zakres odpowiedzialności zarządu w tej kwestii.

Każda organizacja może posiadać większą ilość organów, aniżeli przewiduje to obowiązek ustawowy (np. rady programowe, komitety doradcze). Należy jednak zastanowić się, czy dodatkowe organy usprawnią działanie naszego stowarzyszenia lub fundacji, czy też będą jedynie figuracyjne lub nawet spowolnią tempo prac podczas realizacji działań statutowych.

Statut organizacji powinien też przewidywać zasady odpowiedzialności ustanowionego organu kontroli wewnętrznej. W statucie należałoby zamieścić postanowienia, które m.in. wyjaśniałyby:

- 1) jaki organ kontroli wewnętrznej będzie funkcjonował w organizacji (nazwa, skład, kadencyjność itd.);
- 2) jakie kompetencje zostaną przypisane temu organowi;
- 3) w jakich okolicznościach można odwołać organ kontroli wewnętrznej;
- 4) kiedy i za co członkowie tego organu mogą zostać odwołani ze stanowiska.

Wzór statutu fundacji

STATUT FUNDACJI

Rozdział I

Postanowienia ogólne

§ 1

1. Fundacja ..... , zwana dalej Fundacją, została ustanowiona Aktem Założycielskim sporządzonym w formie aktu notarialnego w dniu ..... przez notariusza ..... , przez następujące osoby fizyczne i prawne:

- 1) .....
- 2) .....

§ 2

Nazwa Fundacji brzmi: „Fundacja .....”

§ 3

Siedzibą Fundacji jest miasto .....

§ 4

Właściwym ministrem ze względu na cele Fundacji jest Minister .....

§ 5

1. Terenem działania Fundacji jest obszar Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Do zrealizowania celów statutowych Fundacja może prowadzić działalność poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Czas trwania Fundacji jest nieograniczony.

§ 6

1. Fundacja może być członkiem związków, stowarzyszeń i organizacji o podobnych lub tych samych celach statutowych.
2. Fundacja może tworzyć oddziały na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i za granicą.
3. Fundacja może współpracować i przystępować do spółek oraz innych fundacji działających na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i za granicą.
4. W związku z prowadzoną działalnością Fundacja może nawiązywać kontakty zagraniczne oraz być członkiem zagranicznych i międzynarodowych organizacji, z poszanowaniem niniejszego Statutu, norm prawa międzynarodowego, praw obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej i prawa ojczystego kontrahentów zagranicznych.

§ 7

1. Fundacja posługuje się pieczęcią z nazwą: „Fundacja ..... z siedzibą w Warszawie”.
2. Fundacja będzie używać wyróżniającego ją znaku graficznego, który zostanie ustalony przez Fundatorów.

§ 8

Fundacja może ustanawiać nagrody, medale honorowe i przyznawać je wraz z innymi nagrodami i wyróżnieniami osobom fizycznym i prawnym, instytucjom i organizacjom zasłużonym do celów obranych przez Fundację lub dla samej Fundacji.

Rozdział II

Cele i zasady działania Fundacji

§ 9

Celem Fundacji są:

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....

§ 10

Fundacja realizuje swe cele poprzez:

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....
- 4) .....
- 5) .....
- 6) .....

Rozdział III

Majątek i dochody Fundacji

§ 11

1. Majątek Fundacji stanowi wkład pieniężny wniesiony przez Fundatorów w kwocie zł ..... (słownie ..... zł) oraz środki finansowe, prawa majątkowe, nieruchomości nabyte przez Fundację w toku jej działania.

2. Z majątku Fundacji wskazanego w ustępie poprzedzającym niniejszy paragraf Fundatorzy wydzielają:

- 1) na realizację celów statutowych Fundacji kwotę ..... zł (słownie: ..... złotych);
- 2) na prowadzenie działalności gospodarczej kwotę ..... zł (słownie: ..... złotych).

§ 12

Fundacja odpowiada za zobowiązania całym swoim majątkiem.

§ 13

Dochody Fundacji pochodzą w szczególności z:

- 1) darowizn, dotacji, subwencji i spadków,
- 2) dochodów z aktywów, nieruchomości i praw majątkowych Fundacji;
- 3) dochodów z darów, zbiórek i imprez publicznych;
- 4) odsetek i depozytów bankowych;
- 5) dochodów z tytułu udziału Fundacji w spółkach;
- 6) dochodów uzyskiwanych z prowadzonej przez Fundację działalności gospodarczej.

§ 14

1. Dochody Fundacji przeznaczone są na realizację celów Fundacji.

2. Środki majątkowe pochodzące z dotacji, subwencji, darowizn lub spadków mogą być użyte na realizację celów Fundacji tylko z poszanowaniem woli przekazujących te środki, zgodnie z pkt 3 poniżej.

3. Przekazujący Fundacji dotacje, subwencje, spadki lub darowizny może zastrzec, że środki majątkowe z nich pochodzące mają być wykorzystywane w określony sposób. Zarząd Fundacji może nie przyjąć tego warunku. W takim wypadku Fundacja nie przyjmuje takich dotacji, subwencji, spadków lub darowizn bądź zwraca środki z nich pochodzące, jeżeli takie dotacje, subwencje, spadki lub darowizny zostały już przyjęte.

4. Jeżeli przekazaniu środków nie towarzyszy określenie celu ich wykorzystania, Fundacja może przeznaczyć je na dowolny cel statutowy.

5. W przypadku powołania Fundacji do dziedziczenia Zarząd składa oświadczenie o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza i tylko wówczas, gdy w chwili składania tego oświadczenia jest oczywiste, że stan czynny spadku znacznie przewyższa długi spadkowe.

Rozdział IV

Działalność gospodarcza

§ 15

1. Fundacja może prowadzić działalność gospodarczą w kraju i za granicą, w rozmiarach służących realizacji celów statutowych w zakresie:

- 1) ..... PKD .....
- 2) ..... PKD .....
- 3) ..... PKD .....

2. Fundacja cały dochód z działalności gospodarczej przeznaczają na prowadzenie działalności statutowej.

Rozdział V

Organy i organizacja Fundacji

§ 16

Organami Fundacji są:

- 1) Rada Fundacji.
- 2) Zarząd Fundacji.

§ 17

1. Rada Fundacji jest organem fakultatywnym, która może być powołana na mocy uchwały Fundatorów.

2. Rada Fundacji składa się z 3 lub większej liczby członków, w tym Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego i Sekretarza.

3. O liczbie członków Rady Fundacji decyduje Fundator w drodze uchwały.

4. Członkowie Rady Fundacji powoływani są przez Fundatora w drodze uchwały, na okres wspólnej 3-letniej kadencji, co oznacza, iż mandat członka Rady Fundacji powołanego przed upływem danej kadencji Rady Fundacji wygasa równocześnie z wygaśnięciem mandatów pozostałych członków Rady Fundacji.

5. Mandat członka Rady Fundacji wygasa:

- 1) z upływem okresu kadencji,
- 2) z chwilą doręczenia oświadczenia Fundatora o odwołaniu z Rady Fundacji,
- 3) z chwilą złożenia rezygnacji Fundatorowi,
- 4) z chwilą śmierci.

6. Członkowie Rady Fundacji nie mogą być członkami zarządu ani pozostawać z nimi w podległości z tytułu zatrudnienia.

7. Członkostwo w Radzie Fundacji jest honorowe i z tego tytułu nie przysługuje członkom jakiegokolwiek wynagrodzenie. Rada Fundacji może jednak przyznać zwrot wydatków koniecznych, poniesionych przez członków Rady Fundacji przy wykonywaniu działalności na rzecz Fundacji.

§ 18

1. Członkowie Rady Fundacji wybierają ze swojego grona Przewodniczącego. W przypadku jeśli liczba Członków Rady będzie większa niż 5, Rada Fundacji może wybrać Wiceprzewodniczącego i Sekretarza Rady Fundacji większością głosów.

§ 19

1. Rada Fundacji zbiera się co najmniej raz w roku na posiedzeniach.

2. Rada Fundacji zbiera się na wniosek:

- 1) Przewodniczącego,
- 2) Wiceprzewodniczącego Rady Fundacji,
- 3) Zarządu Fundacji,
- 4) co najmniej ..... członków Rady Fundacji.

3. Rada Fundacji podejmuje decyzje w formie uchwał – zwykłą większością głosów. W razie równej liczby głosów decyduje głos Przewodniczącego. Do ważności uchwał wymagana jest obecność na posiedzeniu Rady Fundacji co najmniej połowy wszystkich członków Rady Fundacji.

4. Rada Fundacji może zebrać się w innym trybie (np. przez zaproszenie dokonane osobiście lub telefonicznie), jednakże aby uchwała Rady Fundacji podjęta w ten sposób była ważna, konieczna jest obecność co najmniej ..... Członków Rady Fundacji i pisemna akceptacja uchwały przez pozostałych Członków Rady Fundacji.

5. Uchwały Rady Fundacji mogą być również podejmowane w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Uchwała podjęta z wykorzystaniem jednego z tych trybów jest ważna, gdy wszyscy członkowie Rady zostali powiadomieni o treści projektu uchwały. Zarząd Fundacji niezwłocznie po posiedzeniu zobowiązany jest doręczyć członkom Rady odpisy wszystkich podjętych w ten sposób uchwał.

6. Rada Fundacji może uchwalić Regulamin swojego działania.

7. W posiedzeniu Rady Fundacji mogą uczestniczyć z głosem doradczym członkowie Zarządu Fundacji.

§ 20

1. Rada jest organem o uprawnieniach inicjatywnych, uchwałodawczych i nadzorczych, a w sprawach wskazanych w niniejszym Statucie jej uchwały są wiążące dla Zarządu Fundacji.

2. Rada Fundacji, sprawując swe funkcje, może korzystać z opinii i ocen powoływanych w tym celu specjalistów. Specjaliści są powoływani przez Radę Fundacji.

§ 21

Do wyłącznej kompetencji Rady należy:

1. Określenie liczby członków Zarządu Fundacji.
2. Powoływanie i odwoływanie Zarządu Fundacji lub jego poszczególnych członków oraz określenie ich funkcji i zakresu działania.
3. Ustalenie wynagrodzeń, premii i nagród członków Zarządu Fundacji.
4. Uchwalenie regulaminu działania Zarządu Fundacji.
5. Rozpatrywanie i zatwierdzanie rocznych sprawozdań Zarządu Fundacji, w tym sprawozdań finansowych wymaganych przez stosowne przepisy prawa.

6. Wyrażanie opinii w sprawach przedłożonych jej przez Zarząd Fundacji.
7. Zatwierdzanie rocznych i wieloletnich planów działania Fundacji opracowanych przez Zarząd Fundacji lub na zlecenie Zarządu Fundacji.
8. Zatwierdzanie rocznego budżetu Fundacji.
9. Decyzje o rozdziale funduszy Fundacji na realizację celów Fundacji.
10. Występowanie do Zarządu z zaleceniami dotyczącymi działalności Fundacji.
11. Podejmowanie decyzji o połączeniu z inną fundacją, a także o podziale lub likwidacji Fundacji.
12. Podejmowanie decyzji o przystąpieniu do spółek, stowarzyszeń bądź o ich tworzeniu.
13. Wyrażanie zgody na sprzedaż mienia oraz zaciąganie zobowiązań o wartości przekraczającej ..... zł.
14. Wykonywanie stałego nadzoru nad działalnością Fundacji.
15. Podejmowanie uchwał w sprawie udzielania Zarządowi Fundacji absolutorium.
16. Ustalenie wytycznych działań Zarządu Fundacji dotyczących kierunków działania Fundacji.

§ 22

1. Zarząd Fundacji składa się z jednego lub większej liczby członków, włączając w to Prezesa i Wiceprezesa Zarządu.
2. Funkcję członka Zarządu można pełnić przez więcej niż jedną kadencję.
3. Członków Zarządu powołuje Rada Fundacji.
4. Członków Zarządu Fundacji wchodzących w skład pierwszego Zarządu Fundacji powołują Fundatorzy.
5. Funkcję członka Zarządu można pełnić przez więcej niż jedną kadencję.
6. Członkowie Zarządu Fundacji powoływani są na okres wspólnej trzyletniej kadencji, co oznacza, iż mandat członka Zarządu Fundacji powołanego przed upływem danej kadencji Zarządu Fundacji wygasa równocześnie z wygaśnięciem mandatów pozostałych członków Zarządu Fundacji.
7. Mandat członka Zarządu Fundacji wygasa:
  - 1) z upływem okresu kadencji,
  - 2) z chwilą doręczenia oświadczenia o odwołaniu z Zarządu Fundacji,
  - 3) z chwilą złożenia Fundacji rezygnacji,
  - 4) z chwilą śmierci.
8. Zarząd może uchwalić regulamin działania Zarządu Fundacji. Regulamin działania Zarządu Fundacji wymaga zatwierdzenia przez Radę Fundacji.

§ 23

1. Zarząd kieruje działalnością Fundacji i reprezentuje ją na zewnątrz.
2. Do zadań Zarządu należy w szczególności:
  - 1) reprezentowanie Fundacji na zewnątrz,
  - 2) opracowywanie rocznych i wieloletnich projektów działania Fundacji,

- 3) zarządzanie majątkiem Fundacji z należytą dbałością,
- 4) przyjmowanie dotacji, subwencji, darowizn, zapisów i spadków,
- 5) przygotowanie rocznego budżetu Fundacji,
- 6) ustalenie wielkości zatrudnienia, zasad wynagradzania oraz wysokość wynagrodzeń i nagród dla pracowników Fundacji w ramach budżetu zatwierdzonego przez Radę Fundacji,
- 7) zaciąganie zobowiązań i zawieranie umów, przy czym umowy i zobowiązania o wartości powyżej 100 zł oraz umowy sprzedaży lub zastawienia udziałów stanowiących własność fundacji wymagają zgody Rady Fundacji,
- 8) sporządzanie corocznych sprawozdań z działalności Fundacji i przekładanie ich do zatwierdzenia Radzie Fundacji,
- 9) organizowanie i dokumentowanie posiedzeń Rady Fundacji,
- 10) podejmowanie decyzji we wszelkich sprawach nieprzekazanych do kompetencji innych organów.

§ 24

1. Zarząd podejmuje decyzje na posiedzeniach, w formie uchwał – zwykłą większością głosów. W razie równej liczby głosów decyduje głos Prezesa Zarządu.
2. Posiedzenia Zarządu Fundacji odbywają się w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż dwa razy w roku. Zarząd podejmuje uchwały zwykłą większością głosów, przy czym do ważności uchwały konieczna jest obecność połowy jego członków.
3. O terminach posiedzeń Zarządu Fundacji powiadamiani są członkowie Zarządu Fundacji oraz wytypowani przez Radę Fundacji członkowie Rady Fundacji, którzy mają prawo uczestnictwa w posiedzeniach Zarządu z głosem doradczym.

§ 25

1. W przypadku jednoosobowego Zarządu Fundacji do składania oświadczeń woli w imieniu Fundacji uprawniony jest Prezes Zarządu Fundacji samodzielnie.
2. W przypadku wieloosobowego Zarządu Fundacji do składania oświadczeń woli w imieniu Fundacji uprawnieni są dwaj członkowie Zarządu działający łącznie, w tym Prezes lub Wiceprezes Zarządu Fundacji.

§ 26

1. Zarząd może powoływać zespoły doradcze.
2. Zarząd co roku, do dnia 30 czerwca, zobowiązany jest przedkładać Radzie Fundacji Roczne Sprawozdanie z działalności Fundacji.
3. Do oceny podejmowanych przez Fundację przedsięwzięć Zarząd może powoływać konsultantów oraz ich zespoły spośród naukowców lub praktykantów, którzy mają prawo uczestnictwa w posiedzeniach Zarządu z głosem doradczym, i zlecać im wykonanie odpowiednich opracowań.

§ 27

1. Wykonywanie przez Zarząd Fundacji praw z akcji i udziałów w spółkach stanowiących własność Fundacji oraz ustanowienie przez Zarząd pełnomocnika do wykonywania praw głosu z takich akcji i udziałów wymaga uprzedniej uchwały Rady Fundacji.
2. Zbycie lub obciążenie akcji lub udziałów stanowiących własność Fundacji wymaga uprzedniej zgody Rady Fundacji.

Rozdział VI

Zmiana Statutu Fundacji

§ 28

Zmiana Statutu Fundacji wymaga dla swej ważności uchwały Rady Fundacji.

Rozdział VII

Likwidacja

§ 29

1. Decyzję w przedmiocie likwidacji Fundacji podejmuje Zarząd Fundacji, po uzyskaniu akceptacji Rady Fundacji.

2. Majątek pozostały po likwidacji Fundacji przekazuje się, z zastrzeżeniem bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, instytucjom lub organizacjom, których działalność jest zbieżna z celami Fundacji.

Rozdział VII

Postanowienia końcowe

§ 30

Statut wchodzi w życie z dniem zarejestrowania Fundacji.

.....
(prezes zarządu)

3. Procedury rejestracyjne

3.1. Rejestracja stowarzyszenia lub fundacji

Założenie fundacji lub stowarzyszenia wymaga przede wszystkim:

- 1) w wypadku stowarzyszenia spotkania co najmniej 7 osób (przyszłych członków stowarzyszenia), które posiadają wspólny pomysł działania na konkretnym obszarze (np. pomoc osobom bezdomnym, rozwój sportów ekstremalnych, czy ochrona konkretnego zabytku na terenie dzielnicy miasta);
- 2) opracowania przez członków założycieli (wspomniane wyżej 7 osób) jednolitej, spójnej koncepcji zakresu przyszłych działań statutowych i systemu organizacyjno-zarządczego;
- 3) opracowania projektu statutu zgodnego z ustaleniami podczas pierwszych spotkań organizacyjnych i oczekiwaniami członków założycieli;
- 4) sprawdzenie opracowanego statutu przez specjalistę (np. zaprzyjaźnionego prawnika lub pracownika zewnętrznej firmy konsultingowej) pod względem zgodności prawnej z obowiązującymi przepisami oraz jego spójności konstrukcyjnej;

- 5) powołanie stowarzyszenia na zebraniu założycielskim, przyjęcie statutu oraz ewentualny wybór komitetu założycielskiego (od 20.5.2016 r. nie ma obowiązku powoływania komitetu założycielskiego), obligatoryjny wybór komisji rewizyjnej i zarządu, który będzie odpowiedzialny za reprezentowanie stowarzyszenia na zewnątrz w toku spraw rejestracyjno-administracyjnych;
- 6) przygotowanie przez zarząd i złożenie dokumentów potrzebnych do rejestracji w KRS (podpisanych przez wszystkich członków zarządu).

Zarówno fundacje (art. 7 ust. 1 FundU), jak i stowarzyszenia (art. 8 ust. 1 PrStow) podlegają obowiązkowi wpisu do KRS celem uzyskania osobowości prawnej.

Sąd rejestrowy bada przede wszystkim:

- 1) czy dołączone do wniosku dokumenty są zgodne pod względem formy i treści z przepisami prawa,
- 2) czy czynności prawne, które stanowią podstawę wpisu, zostały podjęte przez uprawnione osoby lub organy i są ważne,
- 3) czy cele i statut organizacji są zgodne z przepisami prawa,
- 4) czy zgłoszone dane są zgodne ze stanem rzeczywistym,
- 5) czy występuje merytoryczna zgodność przedmiotu działalności zawartego w statucie z przedmiotem działalności zgłoszonym we wniosku o wpis.

Zmiany wprowadzone w PrStow ostatnią nowelizacją z 2015 r. pozbawiają organy samorządu lokalnego możliwości uczestniczenia w postępowaniu rejestrowym stowarzyszeń, co w praktyce powinno skrócić tryb rejestracji tych organizacji w KR (dotychczas organ nadzorujący miał prawo wypowiedzieć się w sprawie wniosku rejestracyjnego w terminie 14 dni, licząc od dnia jego doręczenia, a także przystąpić, za zgodą sądu, do postępowania jako zainteresowany).

Wniosek o rejestrację stowarzyszenia lub fundacji w KRS składa się na podstawie następujących formularzy:

- 1) KRS-W20 – formularz podstawowy,
- 2) KRS-WK – formularz służący do zgłoszenia osób wchodzących w skład zarządu oraz komisji rewizyjnej (po 2 osoby w jednym formularzu),
- 3) KRS-WM – służy do zgłoszenia zakresu działalności gospodarczej i wpisania stowarzyszenia lub fundacji do rejestru przedsiębiorców (składa się go tylko wtedy, gdy organizacja ma zapisaną w statucie możliwość prowadzenia działalności gospodarczej, którą chce rozpocząć od razu).

Wniosek o rejestrację podmiotu KRS-W20 zawiera następujące elementy:

- 1) nazwę sądu, do którego organizacja składa swój wniosek,
- 2) siedzibę organizacji (województwo, powiat, gmina, miejscowość),
- 3) określenie rejestracji (nowy podmiot, czy podmiot już zarejestrowany, czy podmiot wnosi równocześnie o wpis do Rejestru Przedsiębiorców – zgłasza działalność gospodarczą),
- 4) dane adresata korespondencji,
- 5) dane pełnomocnika procesowego (jeżeli występuje),
- 6) dane organizacji, której dotyczy wpis (nazwa, forma prawna, siedziba i adres),
- 7) data sporządzenia statutu organizacji,

- 8) informacja o czasie, na jaki organizacja została utworzona (oznaczony lub nieoznaczony),
- 9) organ sprawujący nadzór (organ samorządowy, administracji państwowej lub właściwy minister),
- 10) cele działania organizacji (zamieszczone w statucie i potwierdzone aktem notarialnym),
- 11) lista załączników.

Organizacje pozarządowe oprócz wyżej wymienionych wypełnionych formularzy rejestracyjnych składają do KRS inne dokumenty potwierdzające założenie organizacji, w tym m.in.:

- 1) uchwałę o powołaniu stowarzyszenia lub akt notarialny ustanawiający fundację,
- 2) statut,
- 3) listę założycieli stowarzyszenia,
- 4) uchwały o wyborze wymaganych ustawowo organów (zarząd stowarzyszenia, zarząd fundacji),
- 5) oświadczenie o wskazaniu ministra właściwego ze względu na obszar działalności statutowej fundacji.

Formularze rejestracyjne KRS dostępne są na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości.

Sąd rejestrowy wpisuje organizację do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej.

W wypadku wątpliwości lub braków sąd wzywa rejestrującą się organizację do wprowadzenia poprawek.

Przykład pisma powołującego członków zarządu fundacji.

Przykład

Kraków, 31.10.2016 r.

Fundator Fundacji Pomocy „ABC” Michał Dąbrowski na podstawie § 15 Statutu Fundacji powołuje do Zarządu Fundacji jako członków Zarządu:

- 1) Juliana Nowaka, syna Tadeusza, ur. 12.12.1979 r. w Krakowie, zam. w Krakowie ul. Wielka 21, numer PESEL xxxxxxxxxxxx, legitymującego się dowodem osobistym: ABS xxxxxxxx,
- 2) Annę Kowalską, córkę Piotra, ur. 11.11.1981 w Warszawie, zam. w Warszawie ul. Nocna 3, numer PESEL xxxxxxxxxxxx, legitymującą się dowodem osobistym: AKD xxxxxxxxxxxx,
- 3) Teodora Olczyńskiego, syna Stanisława, ur. 13.10.1960 r. w Zabrzcu, zam. w Zabrzcu, ul. Tattiany Michalskiej 45/3, numer PESEL xxxxxxxxxxxx, legitymującego się dowodem osobistym: ABS xxxxxxxx.

.....
(podpis fundatora)
